

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIŽU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 53 (6321)

• Ceturtdien, 1992. gada 30. jūlijs

• Cena 2 rubl. (kioskos)

Elektroenerģijas pagaidām pietiek

Vairāku lasītāju uztraukums par iespējamu elektroenerģijas piegādes pārtraukšanu šaubās ieveda arī redakcijas laudis. Mūsu neziņu izklaidēja austrumu elektrisko tīklu Preiļu elektrotīklu rajona priekšnieks Pēteris Daukšts un «Energokontroles» Preiļu iecirkņa inspektors Mihails Anufrijevs. Baumu rašanās cēloni viņi izskaidrot nevarēja, jo par tām neko nebija dzirdējuši, bet informāciju sniedza vienādu:

— Latvija saražo 40 procentus nepieciešamās elektroenerģijas, pārējā tiek iepirkta Igaunijā, Krievijā. Ja nu kādu iemeslu dēļ viena vai otra šī valsts pārtrauc elektroenerģijas piegādi, tad stājas spēkā elektroenerģijas zsmantošanas grafiki, ko katra organizācija, uzņēmums, sabiedrība sastādīja jau pagājušajā ziemā un kas apstiprināti gan vietējās pašvaldībās, gan rajona valdē. Mums pagaidām nav tādas informācijas, ka enerģijas lietošana būtu jāierobežo. Tomēr, pat ja līdz tam arī nonāksim, elektrības atslēgšana dzīvojamās mājās būs pats galējais pasākums. Drīzāk jau tās lietošanas samazināšanu valsts centīsies panākt, ceļot maksu par kilovattstundu.

— Bet pārtraukumi elektrības padevē pagājušo otrdien?

— Todien bija ļoti spēcīgs vējš, vairākas reizes tika bojātas elektrolīnijas. Vienu paspējām salabot līdz «Marianas» sākumam, bet filma nebija vēl beigusies, kad atskanēja telefona zvans: preilieši ziņoja, ka pārrauti vadi un deg zeme Brīvības ielā.

L.Rancāne

Lauku aktualitātes

DEGVIELA SAGĀDĀTA

Kārtējā selektorapspriedē lauksaimniecības ministrs D.Ģēģers lauksaimniekus informēja, ka valdība ražas novākšanas darbiem sagādājusi 30 tūkstošus tonnu dīzeldegvielas. Mūsu rajona paju sabiedrības un zemnieku saimniecības saņems 1100 tonnas.

Lauksaimniecības pārvaldes priekšnieka vietnieks J.Desainis «Novadniekam» pastāstīja, ka šis daudzums sadalīts atbilstoši novācamajām platībām. Degviela maksās 13 rubļu par litru. Joprojām problemātiska ir dīzeļļas iepirkšana, jo to centralizēti nepiegādās. Dīzeļļas cena nebūs mazāka par 90 rubļiem kilogramā.

LOPUS NĀKSIES LIKVIDĒT

Ne tikai spēkbarības trūkums, bet arī sausā vasara, kad praktiski vairs nav zāles ganībās, liecina, ka nekavējoties jālikvidē liellopi un cūkas. Lauksaimnieki jau apņēmīnājuši, ka rajona paju sabiedrībās un zemnieku saimniecībās būs jālikvidē 30-40 procenti liellopu un 60-70 procenti cūku. Svarīgi saglabāt sivēnmātes, jo citādi nākamavasār būs vēl vairāk problēmu nekā šogad.

Ja liellopus un cūkas vajadzēs likvidēt, vai gaļas kombināti spēs pārstrādāt tādu lērumu, jo jau patlaban — jūlijā — lopu pieņemšana ir ierobežota?

Lauksaimniecības pārvaldē pastāstīja, ka lopu likvidēšanai jānotiekot prātīgi, tā, lai būtu vismazākie zaudējumi. Piemēram, slaucamās govīs vajadzētu uz pajām pārdot iedzīvotājiem, kuri vēlas un spēs tās izturēt pa ziemu. Paju sabiedrībai «Vārpa», kur ir 780 govīs, likvidēt vajadzēsot 300. Līdzīga situācija arī citās paju sabiedrībās. «Sīkukalns» informējis lauksaimniecības pārvaldi, ka nāksoties likvidēt pusi no ganāmpulka. Pārvaldes speciālisti teica, ka pirmām kārtām ir jālikvidē ar leikozī slimās govīs, bet nekādā gadījumā nedrīkst pieļaut, ka šie slimie lopī tiek privatizēti.

GRAUDUS IEPĒRK PAR PIENĒMAMĀM CENĀM

Rēzeknes, Daugavpils un Jēkabpils labības kombināti graudus no rajona paju sabiedrībām un zemnieku saimniecībām iepērk par normālam cenām, «Novadnieku» informēja lauksaimniecības pārvaldē. Piemēram, graudaugiem cena noteikta līdz 20 rubļiem par kilogramu, bet

rapšim — līdz 40 rubļiem. Turklāt Daugavpils kombināts graudus pieņems augu diennaktī. Zemnieku saimniecībām pilnīgi tiks segti ceļa izdevumi, bet paju sabiedrībām — puse no tiem. Labības kombināti saņēmuši valsts kredītu un tūdaļ norēķināsies ar graudu piegādātājiem.

KATRA UN VISU KOPĒJĀS PROBLĒMAS

Katra pagasta un visu paju sabiedrību un zemnieku saimniecību problēmas tiek pārrunātas pie rajona TDP priekšsēdētāja I.Muzikanta lauksaimniecības pārvaldes speciālistu klātbūtnē. Jau bijušas tikšanās ar Preiļu, Vārkavas, Peleču, Rudzātu, Silajāņu, Stabulnieku, Turku, Upmalas un vairāku citu pagastu pašvaldību vadītājiem un lauksaimniekiem.

Lauksaimnieki izsaka neapmierinātību par, viņuprāt, zemajām piena iepirkuma cenām, par lauku satura noteikšanas kārtību. Zemnieku saimniecības un paju sabiedrības uztrauc republikā ražoto kultivatoru zemā kvalitāte. Tie maksā vairāk nekā 30 tūkstošus rubļu, bet salūzt jau pirmajā darba reizē.

Vēl lauciniekus uztrauc apkures problēmas, jo daudzi paju sabiedrību cilvēki dzīvo daudzdzīvokļu namos, kurus apkurina ar šķidro kurināmo vai akmeņoglēm. Savas problēmas tiem, kas dzīvo Līvānu mājīnās. Kā noskaidrojās, vienīgi Rušonas pagasts sācis pa īstam domāt, kā ziemā apkurināt «līvānietes».

SĀKUSIES LABĪBAS NOVĀKŠANA

Ne tikai sausā vasara vien radījusi problēmas. Tās radušās arī labības novākšanā. Lieta tā, ka graudi nogatavojas ļoti nevienmērīgi, daļa ir nogatavojusies, bet citi kuļot saplacinās un paliek vārpās, jo vēl ir zaļi. Paju sabiedrība «Ausma» domā uz laiku labības plauju pat pārtraukt. Tāpat spriež arī citās paju sabiedrībās un zemnieku saimniecībās.

Līdz 28. jūlijam rajonā bija nopļauti 204 hektāri graudaugu un iekultas 662 tonnas graudu. Tātad raža ir aptuveni 32 centneri no hektāra (bunkursvarā). Vislabāk labība, tāpat kā iepriekšējos gados, izaugusi «Turībā» un «Ausmā».

Šonedēļ graudaugu novākšanu uzsāks visas paju sabiedrības.

Aina Iļjina

KĀDU GOVS PIENU IEPIRKŠS

Ar šā gada 1. augustu spēkā stājas jauni govju piena iepirkšanas noteikumi

Prasības kvalitātei

Pienam jābūt iegūtam no kliniski veselām govīm saskaņā ar spēkā esošiem veterinār-sanitārajiem noteikumiem, un tā kvalitātei jāatbilst standartā noteiktajām prasībām.

Pārstrādes uzņēmumi pieņem pienu no piegādātājiem tikai ar veterinārā dienesta atļauju, ko izsniedz Valsts Veterinārā departamenta noteiktā kārtībā.

Piens tūlīt pēc slaukšanas jāizkāš (jāattīra) un jāatdzesē.

Tam jābūt dabiskam, baltam vai ar viegli dzeltenu nokrāsu, bez nogulsniem un pārslām. Nav pieļaujama sasaldšana, nedrīkst pieņemt (nodot) pienu, kas iegūts 7 pirmajās un 7 pēdējās laktācijas dienās (jaunpienu vai vecpienu).

Piena sasaldšanas temperatūrai jābūt ne augstākai par mīnus 0,510 grādiem C un blīvumam ne mazākam par 1027 kg/m³.

Nedrīkst saturēt inhibitorus un neitralizējošas vielas (antibiotikas, mazgāšanas un dezinficēšanas līdzekļu atlikumus, formalīnu, amonjaku, sodu, ūdeņraža peroksīdu u. c.).

Smago metālu, arsēna, aflatoksīna M₁ un pesticīdu saturs nedrīkst pārsniegt Veselības aizsardzības ministrijas apstiprinātās maksimāli pieļaujamās koncentrācijas.

Saskaņā ar prasībām, kas minētas tabulā, pienu iedala augstākajā, pirmajā un otrajā šķirā.

Rādītāja nosaukums	Raksturojums un lielums		
	augstākā šķira	I šķira	II šķira
Krāsa, smarža un garša	Raksturīga svaigam, pienam bez citām smaržām un piegāršām		Pieļaujama viegla barība, piegārša un smarža
Skābums, °T pH	16-18 6,73-6,64	16-18 6,73-6,64	16-20 6,73-6,52
Tīrības grupa pēc etalona, ne zemāka	I	I	II
Bakt.kopsk., tūkst./cm ³ , ne lielāks	300	500	4000
Reduktāzes kl. Somatisko šūnu skaits, tūkst./cm ³ , ne lielāks	I (pēc 1,5 st.)	I (pēc 1 st.)	II
	500	500	1000

Pienu, kas iegūts no govīm, leikozes vīrusa nēsātājam (seroloģiski pozitīvas), ieskaita II šķirā.

Bēnu uztura un sterilizēto produktu ražošanai paredzētajam pienam jāatbilst augstākās vai I šķiras prasībām, tā termozturībai jābūt ne zemākai par otro grupu.

Siera ražošanai paredzētajam pienam jāatbilst augstākās vai I šķiras prasībām, rūgšanas un recināšanas provei — ne zemākai par II klasi. Mezofilo anaerobo laktozi pārraudzējošo baktēriju sporu skaits nedrīkst būt lielāks par sešām vienām kubikcentimetrā (sieriem ar augstu otrās uzsildīšanas temperatūru — ne vairāk par divām).

Nedrīkst pieņemt pienu:

kas neatbilst standartā prasībām, ar ķīmikāliju un naftas produktu piegāršu un smaržu, ar rūgtu un sasmakušu garšu.

Pieņemšanas noteikumi

Organoleptiskos (vai sensoros) rādītājus nosaka katrai partijai, tāpat vai periodiski nosaka arī temperatūru, skābumu, tauku saturu, bet ne retāk kā 1 reizi 15 dienās. Ne retāk kā reizi mēnesī nosaka olbaltumvielu saturu un somatisko šūnu skaitu.

Baktēriju kopskaitu nosaka ne retāk kā reizi mēnesī. Pēc ražotāju pieprasījuma veic papildus analīzi, bet ne biežāk kā reizi noteiktajā periodā, dienu nosaka uzņēmums. Ne retāk kā reizi mēnesī nosaka inhibitoru klātbūtni, ja piens tos satur, rīkojas saskaņā ar instrukciju, bet nākošo partiju nepieņem līdz analīzes rezultāta saņemšanai.

Piena sasaldšanas temperatūru (dabiskumu) pārbauda aizdomu gadījumā un rezultāts attiecas tikai uz doto partiju. Aizdomu gadījumā nosaka arī neitralizējošas vielas. Termozturību pārbauda katrai partijai, kas paredzēta bērnu uztura un sterilizēto produktu ražošanai.

Rūgšanas un recināšanas provi un mezofilo anaerobo laktozi pārraudzējošo baktēriju sporu skaitu nosaka tikai siera ražošanai paredzētajam pienam un ne retāk kā reizi 15 dienās.

Pesticīdu, smago metālu, arsēna, aflatoksīna M₁ saturu nosaka specializētās laboratorijās saskaņā ar Veselības aizsardzības un Lauksaimniecības ministriju apstiprinātu periodiskumu.

Analīžu vākšanas dienu nosaka pārstrādes uzņēmuma laboratorija, nesaskaņojot ar piegādātāju.

Pienu transportē autocisternās saskaņā ar valsts standartu, metāla kannās vai citās tarās, kuras atļauts lietot pārtikas rūpniecībā ar visa veida transportu un saskaņā ar noteikumiem par ātri bojājošos kravu pārvadāšanu katram konkrētam veidam.

Daži tuvāki paskaidrojumi

Ja pienu savāc pēc riņķveida metodes un nav iespējams noteikt visus paredzētos standarta kvalitātes rādītājus, atļauts šķirot pēc mazāko skaita, tos nosaka pārstrādes uzņēmums. Ja šādi rādītāji nav noteikti, to ieskaita augstākajā šķirā. Šajos gadījumos pienam no individuālajiem ražotājiem tiks noteikta krāsa, garša un smarža, kā arī skābums, tīrības grupa, olbaltumvielu un tauku saturs.

Pārstrādes uzņēmums ar piegādātājiem noslēdz līgumu vai vienošanos, pieņemšana un nodošana tiek organizēta saskaņā ar savākšanas vai pieņemšanas grafiku, jāizdara 45 minūšu laikā no atvešanas brīža. Daudzumu nosaka piegādātāja klātbūtnē sverot vai mērot tilpumu, ko pārreķina uz svaru. Riņķveida maršrutos pēc vienošanās tāda klātbūtnē nav nepieciešama.

Latvijas Republikā Ministru Padomes apstiprinātais bāzes tauku saturs pienam ir 3,5 %, olbaltumvielu — 3,0 %.

Apmaksu veic atbilstoši sastāvam (tauki, olbaltumvielas) un sanitāri higiēniskajiem rādītājiem (šķira) un pēc vienošanās, bet ne retāk kā divas reizes mēnesī.

Pamatcena: rajonā pieņemtā līgumcena par katru atdzesēta piena kilogramu ar bāzes tauku un olbaltumvielu saturu, plus piemaksa (vai atskaitījums) par faktisko stāvokli.

Par katru 0,1 % kā tauku, tā olbaltumvielu, kas pārsniedz bāzes normas, noteiktajai summai paredzētas piemaksas.

Paraugus noņem atbilstoši standarta prasībām, diena netiek paziņota, svara un kvalitātes rādītājus ieraksta pieņemšanas žurnālā un norēķinu grāmatiņā vai pavadzīmē. Par pienu ar III tīrības grupu no pamatcenas atskaita 30 %, nākošo partiju pārbauda atkārtoti un, ja tīrība nav uzlabojusies, vairs nepieņem. Ja konstatē inhibitoru klātbūtni, tad par jau pieņemto pienu atskaita 30 %, ja pēc citiem rādītājiem atbilst standartam, bet nākošo partiju aiztur līdz analīzes datu iegūšanai; ja atkal konstatēti inhibitori, šādu pienu vairs nepieņem. Ja skābums ir 15 vai 21 grāds pēc Ternera un blīvums nezemāks par 1026 kg/m³, var pieņemt ar šādu atskaitījumu no pamatcenas, bet ar nosacījumu, ka citi rādītāji atbilst standartam. Ar šādu atskaitījumu no pamatcenas apmaksā to produktu, kuram pārbaudes dienā baktēriju kopskaits lielāks par 4 miljoniem kubikcentimetrā (III reductāzes klase) un somatisko šūnu skaits lielāks par miljonu.

Piena piegādātājiem vai viņu pārstāvjiem ir tiesības personīgi piedalīties kvalitātes un šķiras noteikšanā. Gadījumos, kad notikusi piena ļaunprātīga viltošana (pielietis ūdens, konstatētas inhibējošas vai neitralizējošas vielas), piena pārstrādes uzņēmums tiesīgs šādu produktu no piegādātāja nepieņemt septiņas dienas no konstatēšanas brīža. Par kvalitātes rādītāju pasliktināšanos pārstrādes uzņēmums piegādātāju informē ne vēlāk kā divu dienu laikā.

Ja piens neatbilst iepirkuma standartam, to nepieņem, sūta atpakaļ ar attiecīgu ierakstu grāmatiņā, vai sastāda aktu, ja partija noformēta ar pavadzīmi. Preiju siera rūpniecā piena šķiru jebkurā gadījumā nosaka pēc zemākā kvalitātes rādītāja, sagādes un transporta izdevumus sedz pārstrādes uzņēmums, bet par vājpiena piegādi — saņēmējs.

Pret samaksu piegādātājs pienu var nodot rūpnieciskajai pārstrādei (uz apmaiņas noteikumiem), pretī saņemot gatavo produkciju, ko ražo uzņēmums (izņemot piena konservus), tas arī nosaka apmaksu. Izdevumus šajos gadījumos sedz piegādātājs.

PREIŅU SIERA RŪPNĪCA.

ZIŅAS NO PAGASTIEM

Reģistrējusies puse iedzīvotāju

Riebiņu pagasta valdes priekšsēdētāja «Novadniekam»:

— Iedzīvotāju reģistrācijā esam tikuši tieši līdz pusei — no 1700 pagasta iedzīvotājiem reģistrēti 860. Tomēr, lai to panāktu, nācās un arī pašlaik jāvēlī daudz uzmanības. Izskaidrojām saviem ļaudīm, kādi dokumenti nepieciešami, radījām iespēju uz reģistrēšanu ierasties katru dienu, izņemot brīvdienas. Reģistrācijas komisijā strādā mūsu deputāte Silvija Nikolajeva kopā ar diviem studentiem. No Jelgavas ir atbraucis prelietis Uldis Eglītis, kam paju sabiedrībā «Turība» jāveic agronoma prakse. Bet Lolita Krūze, riebiņiete, pēc otrā kursa pabeigšanas Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā šajā darba iesaistījās vasaras laikā.

Rikojam arī izbraukumus, piemēram, pirmdien reģistrācijas komisija devās uz Pieniņiem, lai turienes iedzīvotājiem nebūtu jāmēro tālais ceļš līdz Riebiņiem. Paredz, ka visgrūtāk ar reģistrēšanu būs beigās, jo nāksies braukāt pa dzīvesvietām. Nevar taču mūsu vecie ļaudis palikt neregistrējušies tāpēc, ka viņi nevarīgi, slimi un nespēj izkustēties no mājas.

Vispār Riebiņu ļaudis pret reģistrāciju izturas ieinteresēti un ar atsaucību. Lielākoties visi ierodas arī ar nepieciešamajiem dokumentiem — pasi, dzimšanas un laulības apliecībām. Arī krievu cilvēki, kuru te ir daudz un kuru lielākajai daļai te dzīvojuši jau tēvi un vectēvi, ar reģistrēšanos nekavējas. Kaut arī tas prasa papildus rūpes, palīdzam sameklēt dokumentus tiem mūsu iedzīvotājiem, kuriem dažādos likteņa pagriezienos tie zuduši.

Pagastā kopš astoņdesmitajiem gadiem dzīvo arī azerbaidžāņu ģimenes. Arī šie ļaudis jau ir bijuši reģistrēties un saņēmuši pasēs spiedodziņu «Iedzīvotāju reģistra atzīme Nr. ...».

Arī sausums nebaida

Sausā un neražīgā vasara istus zemniekus nebaida. Tā saka Riebiņu pagastā, jo te bieži vien ir darbs zemes komisijai: daudzi zemnieki ierodas ar pieprasījumiem palielināt viņu zemes gabalus. Piemēram, paši pirmie un arī veiksmīgākie zemnieki Henriks Vibornais un Jānis Pastars iesnieguši šādus pieprasījumus. Vibornais kopā ar brāli Evaldu apsaim-

nieko 76 nomā un 43 pastāvīgā lietošanā paņēmos zemes hektārus. Nu viņš gribētu visu šo zemi. Faktiski, lai būtu apaļš skaitlis, viņš gribētu 150 hektārus.

Saimniekot uz lielākiem gabaliem vēlas arī citi pagasta zemnieki, kuri izmēģināšanai līdz šim strādāja dažos hektāros.

Sirds kņudēja gan

Pirmdienas rītā zvanīju Rudzātu pagasta valdes priekšsēdētājam un jautāju:

— Vai jums, tik lielu mežu saimniekam, pa šīm aizvadītajām brīvdienām nebija ap sirdi tā ne sevišķi labi, zinot, ka sestdien un svētdien mežos dosies ogotāju bari

— Bija gan, bet, par laimi, nekas neaizdegās, — atbildēja Jānis Grandāns.

— Un kā klājas rajona valdes lēmuma izpildīšanā, ar kuru aizliegts uz mežu doties ogotājiem? Vai jūs arī uzskatāt, ka mežus aizdedzina tās sieviņas, kas ar skubu pilda grozus un domā, kā nenokavēt govus slaukšanu pusdienās, vai pil-sētnieki, kas tāpat, gozdu piepildījuši, nav piedabūjami mežā ilgāk uzkavēties?

— Nedomāju vis. Manuprāt, visos meža degšanas gadījumos republikā tikai kāds neliels procents ugungrēku radies ogotāju vainas dēļ. Arī mūspusē dega ne jau ogotāju vietās.

Izkontrolēt mūsu teritorijā esošos mežu masīvus, kas savienojas ar Rožupes un Atašienes mežiem, neieļauj tajos ogotājus, nav mūsu spēkos.

Uz dusu — kapsētā

1948. gada februārī lodes izdzēsa divu jaunu rudzātiešu — Alfona Rusiņa un Aloiza Gulļevska-Erta dzīvības. Mežabrāļi. Ar šo motivējumu pietika varas iestādēm, lai cilvēka dzīvību neturētu nekādā vērtē. Sasviesti Preiļos pie baznīcas žoga gulēja jauni puīši un vīra gadu ļaudis... Alfons Rusiņa brālis, ar daudz ko riskēdams, tomēr paslepus savāca nošauto Alfonsu un Aloizu Gulļevski-Ertu. Viņus abus, vienā zārkā ielikta, apbedīja dzimtajā pusē mežmalā. Visus šos gadus tuvinieki aprūpēja kapu.

Šo sestdien, 1. augustā, notiks pārapbedīšana, abu mirstīgās atliekas tiks guldītas Rudzātu pagasta Eleonorvilles kapsētā. Par to gādā tuvinieki, taču visa dažādu papīru un atļauju kārtošanas, formalitātes bija uzņēmis pagasts.

L.Rancāne

Kombainieri svinīgi izvadīti

Aizvakar, lai arī paju sabiedrībā ar Raiņa vārdu nolija lietutiņš, tāpat kā dažās citās vietās rajonā, tas nespēja tik daudz samērcēt labību, lai nevarētu strādāt kombainieri. Viņi uz pirmo darba dienu tika izvadīti svinīgi. Visi bija sapulcināti vienā no plašākajām telpām mehāniskajās darbnīcās, kur tiem vēlēja panākumus un možu garu, kā arī iepazīstināja ar darba apmaksas noteikumiem, izvirzīja uzdevumus un sniedza noderīgas ziņas sabiedrības galvenā agronome Zinaida Anspaka, grāmatvedes vietniece Inta Ziemele, ražošanas iecirkņu mehāniķi. Runāja arī paši kombainieri.

Darbam šogad paju sabiedrībā sagatavoti desmit kombaini, no tiem astoņi strādās kopīgajos laukos, bet divi norīkoti uz ražošanas iecirkņiem, lai palīdzētu novākt ražu zemniekiem. Slodze uz tiem, kuri strādās vienā tehnoloģiskajā vienībā, ir ap 100 hektāriem uz katru. Nolemts, ka par darbu mehānizatori saņems augstu izcenojumu — 30 rubļus par iekulto tonnu un trīs kilogramus graudu. Tie, kuri strādās pēc zemnieku pasūtījuma, 30 procentus no viņu iemaksātās summas no aprēķina 1000 rubļu par hektāru vai 800 rubļus par stundu darbu, ja kulšana būs no zārdiem vai stirpām. Šie divi tāpat saņems arī graudus pēc vidējām ražām paju sabiedrībā. Bet ne jau no zemniekiem, viņi par tehnikas izmantošanu maksā tikai noteikto summu naudā.

Pirmajā dienā mehānizatori no laukiem uz kaldi aizsūtīja kravas no vairākiem iekultajiem bunkuriem. Lai viņiem darbs ietu no rokas, kalte sagatavota laikā, izraudzīts pietiekams cilvēku skaits tās nepārtrauktas izmantošanas nodrošināšanai.

Gādāts arī par salmiem — tie visi papildinās rupjās lopbarības krājumus, labāk padevušies tiks sapresēti rituļos.

Todien ražas novākšanā strādāja vēl piecas paju sabiedrības, no kurām «Nākotne» un «Vārpa» savus ļaudis norīkoja jau iepriekšējās nedēļas piektdienā. Visvairāk novākts labības sabiedrībās «Ausma» — 90 hektāri, «Dubna» — 50.

Labības plauja izvērsās.

A. Mežmalis

Bez skaistuma neizdzīvot

Latvijas zemniekiem laiku laikos ir bijusi tieksme ar savām rokām radīt brīnumus. No lauku darbiem brīvajos brīžos ikviens centās nodarboties ar sirdij tuvām lietām. It sevišķi tas sakāms par garajiem ziemas vakariem, kad vienkopus pulcējās tuvējo māju ļaudis, līdzpaņemot kādu darbiņu. Skala uguns gaismā tika adīti cimdi un zeķes, pīti groži. Vārdu sakot, tā bija vakarēšana: ar saviem briesmu stāstiem un dziesmām, ar paveiktu darbu.

Šī palīgnodarbošanās šodien dažiem ir kļuvusi par maizes darbu, bet lielākajai daļai tas ir un paliek prieks, kas ieausts segā, ieadīts cimdos, iztēsts kokā, izvirpots mālā. Un šī cilvēku prasme saglabāt tautas mākslu ir raksturīga katram novadam. Arī Galēniem.

Pirms pieciem gadiem šeit kādā no atpūtas vakariem kultūras namā bija organizēta izstāde, kurā savus darbus rādīja rokdarbnieki. Pēc tās — pilnīgi citādām acīm — kaimiņš uzlūkoja kaimiņu. Tad, redz, ko viņš prot!

Visdažādākos rokdarbus prot veikt Jevģēnija Šķestere, ar baltajiem darbiem, it sevišķi izviluma tehnikā, izceļas Anna

Čaunāne, brīnišķīgas fotogrāfijas prot radīt Juris Livmanis, Andris Bogadanovs var parādīt gan koka darbus, gan gleznas. Čakla audēja ir Veronika Sprindža, sarežģīti ir Marijas Dārnieces cindu un zeķu raksti, Monika Boltais pin jostas...

Visus šos cilvēkus pat nenosaukt, tik daudz ir dažādu amata pratēju Vidsmuižas pusē (domāju, ka ikvienā pagastā). Šogad jau bija trešā tautas daiļamata meistaru izstāde.

Interesants cilvēks ir Andris Bogdanovs. Viņš ir zinošs, prot radoši strādāt, labprāt izpalīdz citiem, mīl dzīvi, darbu un ģimeni. Andris ir gleznotājs, daiļamatnieks. Viņš ir noformējis skatuvi, stendus, zīmējis afišas un kāzu plakātus. Pirmo ievirzi mākslas pasaulē zēnam deva tēvs, kurš bija pazīstams galdnieks. Amatu Andris apguva Rīgā, kļūstot par univesālvirpotāju. Tagad citīgi nodarbojas ar zīmēšanu, pirms tam bija aizraušanās ar grebšanu no koka. Tēva mājās — verandā — ir savdabīga dēla mākslas darbu izstāde. Andris glezno gan portretus, gan klusās dabas. Viens no Bogdanova sapņiem — izmēģināt spēkus grafikā.

Juris Livmanis vidusskolas un studiju gados ir apguvis fotomākslu un tagad šo prasmi nodod saviem skolēniem.

Monika Boltais ļoti daudz ada: cimdus, zeķes, jakas, džemperus. Pēdējie varbūt nav domāti izrādīšanai izstādēs, bet praktiski un silti gan, — kā jau lauciniekiem vajag. Vēl viņa pin prievītes un jostīņas, māca rokdarbus meitai Annai.

No piecpadsmit gadu vecuma auž Anna Skudra. Būdam bārenīte, viņa gāja svešiem ļaudīm prasīt kā mīt nītis un likt velkus. Tagad viņa ir atzīta audēja, kuras amata prasmi var tikai apskaust.

Šie un citi cilvēki, kas pieprot un nodarbojas ar tautas mākslu, ar amatniecību, palīdz Galēnos radīt gaiša novada gaisotni. Kopā ar folkloras ansambli viņi rosina līdzdarboties arī pārējos. Ja dziedātāji ir dzirdēti gan Preiļos, gan Daugavpilī, gan Rīgā, tad tautas daiļamata meistaru veikums vēl nav zināms plašākai publikai. Vai nebūtu lietderīgi mūsu folkloras centram kopā ar muzeju sarīkot viņu darbu izstādi Preiļos?

Voldemārs Romanovskis

Latvijas minerālūdeņi

Dziednieciskā ūdens avoti, kas tautā saukti arī par svētavotiem, Latvijā pazīstami jau daudzus gadsimtus. Pasmeltā veldze lietota gan dzeršanai, gan peldēm.

Ikviena minerālūdens ārstniecisko vērtību nosaka sāļu sastāvs un daudzums tajā. Vāji mineralizētajos šo vielu daudzums ir līdz 2 gramiem uz litru, maz mineralizētajos — 2-5 grami, vidēji mineralizētajos — 5-15 grami, stipri mineralizētajos — virs 15 gramiem uz vienu litru. Mediķi uzskata, ka dziednieciskajos ūdeņos minerālvielām ir jābūt vairāk par 8 gramiem uz 1 litru. Tad tie lavēlīgi iedarbojas uz cilvēka organismu pat pēc vienreizējas lietošanas.

Vāji mineralizēti ir tā dēvētie galda ūdeņi, tiem ir patīkama garša un to iedarbība uz organismu līdzvērtīga parastai — ekoloģiski tīrai veldzei, kas nākusi no akas vai piemājas avota, ņemta no «laba» krāna. Šāds ūdens satur parasti no 2 līdz 8 gramiem minerālvielu uz litru un lietojams kā slāpju veldzēšanai, tā arī ārstniecībai.

Minerālūdens, tāpat kā parastais akas ūdens, dzerams gāzēts vai arī tīrā veidā. Taču iedarbība atkarīga ne tikai no tā ķīmiskā sastāva, bet arī no vielas temperatūras, izdzertā šķidruma daudzuma, izmantošanas laika. Pareizi lietots minerālūdens veicina ārstēšanos, bet nemākulīgi — ir pat kaitīgs.

Latvija nav sevišķi bagāta ar dabas resursiem, turklāt daudzi minerālūdeņi ir vēl maz izpētīti un pagaidām netiek pienācīgi izmantoti. Sastopami trīs minerālūdens veidi. Līdz šim vairāk pētīti Ķemeru un Baldones sērūdeņraža avoti. Sāļu koncentrācija tajos ir neliela. Tie pastiprina kuņģa sulas skābumu un veicina žults izdalīšanos. Vairāki pārējie sēravoti, kas atrodas Liepājas, Bārbeles, Talsu, Kandavas, Embūtes apkaimē daļēji ir jau «aizmirsušies», līdzīgiem avotiem, pēc zinātnieku aplēsēm, vajadzētu būt arī Kaugurciemā, Mālpilī, Pabažos...

Baltijas valstīs biežāk sastopami hlorīdu jeb vārāmo sāli saturošie minerālūdeņi. Ja runājam par Latviju, tad jānosauc Valmiera, Ķemeri, Dzintari, Daugavpils, daži citi novadi. Bez jau minētās vārāmās sāls, šie avoti glabā arī kalciju, magniju, hromu, silīciju.

Līdz šim mazāk pētīti minerālūdens avoti, kas satur dzelzi. Tie rodami Siguldas, Ķemeru, Staiceles un Dundagas apkārtnē, Abavas un Ventas krastos. Tā kā dzelzs saturs tajos ir niecīgs, šo minerālūdeņi ieteic dzert mazasinības ārstēšanai tieši no avota, jo, pārvadājot un uzglabājot, mainās tā ķīmiskais sastāvs, līdz ar to samazinās arī iedarbības efektivitāte.

Zemes dziļu veldzi lieto galvenokārt gremošanas orgānu slimību ārstēšanai

un profilaksei. Hroniska kuņģa iekaisuma gadījumos, kad sālskābes izdalīšanās ir palielināta, ieteicams Ķemeru, Baldones, Valmieras, Dzintaru, Liču minerālūdens, atšķaidīts ar parasto ūdeni proporcijā 1:1, kā arī vāji mineralizētais Līgatnes ūdens. Trīs četru nedēļu ārstēšanās kursā lieto labi siltu (40-50 grādi), dzerot 20 minūtes pirms ēšanas sešas septiņas glāzes dienā. Ja ir kuņģa iekaisums ar samazinātu sālskābes izdalīšanos, ārstēšanas kursa ilgums var būt iepriekšējais, taču minerālūdens lietojams mazākā daudzumā — trīs reizes dienā pa glāzei pirms ēšanas. Vēlamākā temperatūra — plus 20-30 grādi. Var lietot arī visus citus hlorīdu saturošus minerālūdeņus.

Konsultējoties ar ārstu, jūs atradīsiet, «savu» avotu arī citu kaišu ārstēšanai, veselības uzturēšanai. Gribas tikai piebilst, — jebkurš minerālūdens, ja to esat iegādājušies lielākā daudzumā, uzglabājams ledusskapī vai citā vēsā vietā un pirms lietošanas sasildāms. Vislabāk to izdarīt katliņā, kurā ieliets silts ūdens.

Jāpiezīmē, ka pagaidām Latvijā plašāk tiek izmantoti tie minerālūdeņi, kas mazāk koncentrēti. To vidū populārs ir, piemēram, Līgatnes minerālūdens, ko iegūst Siguldas apkaimē.

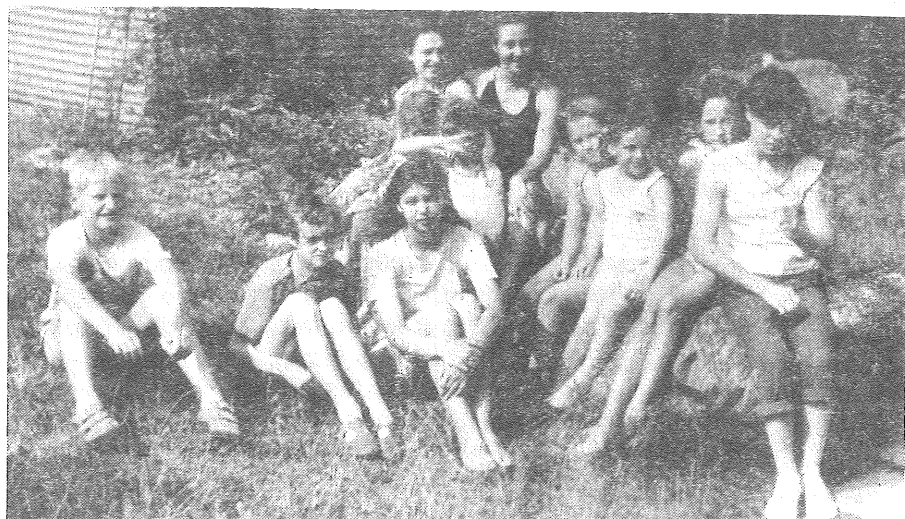
Lilija Žihare,
medicīnas zinātņu kandidāte

PAR KO VECMĀMIŅAI ASARAS...

— Inā, spēlēsim bumbu! Tev nepatīk zaļā? Redz, kur ir rozā bumba, kas tev patīk vislabāk! Spēlēsim, lūdzu!

Bet sešgadīgā sproggalvīte pat neklausās medmāsas Irēnas vārdos. Plati ieplestām acīm bērns pārsteigts vērigi lūkojas ezermalas kokos. Tikko vēl mierīgi, svelmē sastingušie bērzi, alkšņi, apses dažās minūtēs ir pārvērtušies, — vējš tos loka, svaidās zari, skan šalkoņa dažādos toņos, zaļajā lapu sienā pīrbot mainās krāsas no zeltaini zaļās līdz pat melnai... Iespējams, meitenei ir jūtīga dvēsele, redzīgas acis un bagāta iztēle, kam pēc pilsētas dzīvokļa var papildinām ļaut vaļu šajā saulainajā ezermalā.

Pirmo reizi rajonā darbojas bērnu invalidu rehabilitācijas centrs, ideja par kura nodibināšanu tika neatlaidīgi virzīta pāri dažādu izmēru šķērslēm jau kopš ziemas un ko darīja Vaira Vucāne savā iepriekšējā amatā toreiz un kā šīs nometnes vadītāja pašreiz. Pašos pamatos tā tomēr ir republikas Bērnu fonda ideja. Uzskatot, ka slimajiem bērniem milzīgās dārdzības dēļ sanatorijas kļuvušas neiespējamas, tiek meklēts šāds ceļš — izmantot jau esošās bāzes dažu nedēļu ilgai izmanto uzturēšanai. Šajā reizē izmantota ūdenslīdzpošanas bāze Eikša ezera krastā, protams, ar laipnu tās saimnieku pretimnākšanu. Izdevumus sedz Bērnu fonds, kura vadītājs Andris Bērziņš jau pirmajās dienās paspēja atbraukt un pārliecināties, ka bērniem šeit klājas ļoti labi. Taču nevar nepiemēnēt, ka arī rajona organizācijas šajā gadījumā ir ļoti atsaucīgas. Preiļu siera rūpnīca par velti dod sviestu, sieru un krējumu, pa dažiem tūkstošiem rubļu atvēlējušas firmas «Madara» un «Agate». Līvānu bioķīmiskā rūpnīca ir devusi transportu, lai uz Rušonu atvestu bērnu ansambli «Ceiruleits», kas sarīkoja jauku koncertu un izdancošanos, V.Kozlova firma deva autobusu, ar kuru slimie bērni tika vesti ekskursijā uz Aglonas

baziliku, Madelānu pilskalnu, Velnezēru, maizes ceptuvi. «Lauktechnika» izgādāja gāzes plīti cepšanām un vārīšanām, Preiļu kinodirekcija par velti dod video multfilmas un bērnu filmas demonstrēšanai, un, protams, tiek izmantots arī bāzes sporta inventārs. Ir tik labi pavizināties pa gludo ezera spoguļi ar kalamarānu! Kā aktīvākā palīdzētāja un ieinteresētākā puse minama arī rajona žēlsirdības organizācija. No skolēnu jaunrades centra šeit bija ieradusies Ilga Peisniece, ar bērniem laivā cēlās uz salu, vāca ziedus un augus, mācījā veidot buķetes, bet Dina Švalbe organizēja nodarbības ar plastiku. Bet Preiļu patērētāju biedrība iedāvināja kancelejas preces un maksākerēšanas piederumus.

Sabiedriskās ēdināšanas uzņēmuma ziņā — ēdienu gatavošana. Sagādijies, ka nometnē galvenokārt ir Līvānu bērni, preilieši nezin kāpēc nav gribējuši tajā uzturēties. Divpadsmitgadīgā Igita Purenko ir sajūsmā par visu — par ezeru, par bērniem, par to, ka viņa pirmo reizi no mājām nokļuvusi šādā vidē. Igita mācās ar mājaskolotāju, līdz ar to viņai nav pat vienaudžu sabiedrības, bet šeit ir ar ko draudzēties un arī tie ūdenslīdzpotāji, kas te ierodas trenēties, labprāt nodarbojas ar nometnes bērniem. Ivars Bikauņnieks uz visiem jautājumiem atbild ar platu smaidu un vārdu patīk, Gatis Vicēvics pie ezera līdz šim vispār neesot

bijis un viņam arī patīk. Ļoti.

Par veselību rūpējas medmāsa Irēna Kokina, ārstniecisko fizikultūru organizē Diāna Vucēna, masāžas procedūras veic Antopina Malnača. Bērni saņem vitamīnus, daudz zaļumu ikdienas uzturā, ēd nīcā uz galda visu laiku stāv krūzes ar sulu slāpju dzesēšanai. Bet vislabākie palīgi ir svaigais ezera gais, klusā viņu šalkoņa, saule, ūdens... Negaidīsim tomēr brīnumus. Šie ir ļoti slimi bērni. Pēc cerebrālās bērnu triekas, pēc smagiem encifalītiem, pēc vēža operācijām, pēc dzemdību traumām, ar cukura diabētu sirgstoši... Viss, kas šajā nometnē tiek darīts, galvenokārt veltīts vienam — izrauties no mājas četrām sienām, uzturēties citā vidē, jaukā dabas stūrī, stiprināties garīgi un fiziski, uzņemt daudzas pozitīvas emocijas.

Nebijām vēl atvadījušies no nometnes, starp citu, tā darbosies līdz 2. augustam, dalībniekiem, kad nometni pāršalca vēsts — raudot viena vecmāmiņa. (Divas mazākās slimnieces nometnē uzturas vecmāmiņu pavadībā.) Vai bija kas slikts noticis? Izrādījās, ka nupat, nupat jāsākas kārtējam Mariannas dzīves stāsta turpinājumam, bet televizors to atsakās rādīt...

Līvija Rancāne

• Attēlā: sāpes, ciešanas lai paliek aukstajām ziemas dienām. Šodien ir saule, ir laimīgi smaidi...

Kā ar salmiem

Ja zem graudaugiem bija pasētas daudzgadīgās zāles, salmi novācāmi nekavējoties, lai neapēnotu zāles. Pašreizējā ekonomiskajā situācijā kaudzēs var likt tos vienīgi, ja tiks izlietoti lopbarībai, pakaišiem vai citām saimnieciskām vajadzībām. Laukmalē vaidot jaunas kaudzes blakus pērnajām, aizpērnajām vai vēl vecākām ir nesaimnieciski un nav pieļaujams, visi nevajadzī-

gie uz vietas sasmalcināmi un vienmērīgi izklieājami, lai varētu ieart kā organisko mēslojumu. Šāds paņēmieni ir energotaupošas un lētas lauksaimnieciskās ražošanas svarīgs pasākums. Katrā pagastā jābūt iespējām jebkuram zemes apsaimniekotājam, kam rodas salmu pārpalikumi, kā servispakalpojumu dabūt smalcinātāju. Nav pieļaujama nesasmalcinātu salmu tieša ie-

aršana, jo nevienam tas nav kvalitatīvi un vienmērīgi izdevies ne sausā, ne arī mitrā laikā. Tāpat nav pieļaujama salmu sadedzināšana uz lauka.

Cerams, ka tagad Latvijas zemei nebūs tik dumji saimnieki, kas apzinīgi iznīcina uz lauka esošo organisko mēslojumu.

V. Osmanis,
lauksaimniecības doktors

Samuraja sievas slepenā dzīve

Japāņu sievietes ilgu laiku izraisīja savu Rietumu māsu līdzjutību kā visvairāk apspiestās un vismazāk emancipētās. Stabili stereotipi priekšstati atainoja pakļāvīgu japānieti, kas, ietērpta kimono, godbijīgi klausā savu kungu un vīru...

Ja spriežam pēc nesen Japānā rādītā televīzijas seriāla, japāņu sievietes standarttēls mainījies pašos pāmos. Un vispār lietu reālo stāvokli vieglāk saprast, ja vīrieti un sievieti apmaina lomām, proti, viņa tur rokās zobenu un izkļiedz kaujas saucienus, bet viņš, sakalts savu dienesta pienākumu važās, sievas klātbūtnē pārtop par nožēlojamu apgādājamo, kas turas pie savām vīrieša privilēģijām. Jums tas šķiet divaini? Tieši tā: vairākumā gadījumu japāņu sievietes lēnprātība nav nekas cits kā fasāde, kas aizsedz ģimenes attiecību reālo raksturu. Atmetiet ilūziju un aizspriedumu tūmekli — un jūs redzēsiet, ka sieviete japāņu mājā ieņem saimnieka vietu, izrikojas ar ģimenes finansēm, bērniem un... vīru.

Sievietes — kaujinieciskas būtnes fenomēns tagad tik ļoti valda pār japāņu vīriešiem, ka Fudzi televīzija laidusi klajā seriālu ar nosaukumu «Sargieties no valdonīgas sievietes» — kaut ko līdzīgu šā īpatņa sliktāko pārstāvju antropoloģiskam pētījumam. Kādā no pēdējām epizodēm parādīta nejausi uzfilmēta drūmu «vecu raģanu» grupa, kas, kā parasti, nolēmusi paķemmēt veikalus. Gluži kā siseņi viņas metas virsū plaukšiem ar precēm, ietērpdamās labāko firmu drānās un apaudamās itāliešu korpēs. Pēc tam kamera viņām seko uz pārpildītu metro vagonu, kur viņas sāk cīņu par vietu, likdamas lietā somiņas un lietussargus. Un vienmēr gūst uzvaru.

Japāņu sievietes savas tiesības aizstāv atbilstoši normām, kas ir pilnīgi atšķirīgas no tām, ko izmanto Rietumu feministes. Vairākums japāņu sieviešu izvairās no darba valsts iestādēs, kā arī no augstiem postieņiem korporācijās, jo saprot, ka Japānā vienkārši nav šās vīriešu autoritātes citadeles, ko vajadzētu ieņemt triecienā. Japānietes sen sapratušas, ka viņām izdevīgāk gūt uzvaru individuāli.

Kamēr viņu vīri augām dienām klanās un rosās iestādēs, sievietes pēc sirds patīkšanas izmanto Japānas ekonomiskā brīnuma augļus. Katru rītu, posdamas vīrus uz darbu, viņas skopi noskaita viņiem kabatas naudu, pēc tam, tā kā viņu rīcībā ir kredītkarte, dara, ko vien vēlas.

Tikai nedaudzas japāņu sievietes, neapmierinādamās ar savām vieglajām uzvarām mājās, tās pamet, lai gūtu uzvaras biznesa pasaulē. Tās, kas atvērušas savu uzņēmumu vai strādā ārzemju sabiedrībās, jau pratušas sevi parādīt un iemantot autoritāti. Ņemot vērā dzimstības samazināšanos un darba roku trūkumu, nav aiz kalniem tas laiks, kad «Sony» vai «Micubisi» priekšgalā stāties sieviete. Starp citu, japānietes nav tik dumjas, lai pazaudētu kontroli pār ģimenes kredītkarti.

Džoanna PITMANE,
(No avīzes «Times» ar
«Literaturnaja gazeta» starpniecību)

Sekss bezsvara stāvoklī Kaut kā nesanāk...

Nāk prātā ne tik sens notikums — pieminekļa atklāšana Brestā lidotājam kosmonautam Pjotram Kļimukam. Atcerieties, bija tāda mode: reiz esi divkārs varonis — saņem bronzas bisti savā dzimtajā pusē. Kaut gan Komarovas sādžā, kur bija dzimis Kļimuks, atradās 60 kilometru no apgabala centra, tomēr monumentu uzcēla te, trokšņainā un dūmakainā ielā. Toties centrā.

Kad izskanēja himna, kosmonauts pirmais nokāpa no tribīnes un apsardzes ielenkumā aizgāja līdz postamentam, lai uzmetu skatienu pats sev. Uz krūšu tēlu viņš raudzījās ne vairāk par minūti, bet pēc tam, pagriezies pret klātesošajiem, skumji noteica:

— Viss, mans lidojums galā.

Viņa vārdos, balsī un acīs bija tik daudz smeldzes un paguruma! Mums vajadzēja nodzīvot vēl garus desmit gadus, lai uzzinātu, ka kosmonautika nav tikai ordeņi pie krūtīm un zvaigznes uz uzplečiem, nav tikai milzīgi ziedu klēpji mitiņos. Tas ir grūts darbs, milzīgs risks, tie ir iedragāti likteņi, visneiedomājamākie eksperimenti, arī seksuālie.

Vilinošā ideja vairoties kosmosā cilvēku vajā jau sen. Jau 1903. gadā Ciolkovskis sapņoja, ka «pienāks laiks, un miljoni kosmosā dzimušo cilvēku — jauna, gaiša paaudze — iemītināsies Mēness, Marsa un Venēras nedzīvajos plašumos». Paņēmienu, kā laist saknes kosmosā, padomju zinātnieki sāka meklēt līdz ar pirmajiem pilotējamiem lidojumiem. Piemēram, Valentīnai Tereškovai vajadzēja sniegt zinātniekiem «materiālu», lai noskaidrotu pārslodžu ietekmi uz sievietes organisma funkcijām.

Drīz pēc sekmīgā lidojuma notika Tereškovas un Andriāna Nikolajeva, 35 gadus vecā GKS majora, kurš pilotēja «Vostok-4», »zvaigžņu kāzas». Šī eksperimentālā pāra dzīve bija vieni vienīgi murgi — regulāras medicīniskās apskates, testi, analīzes. 1966. gadā viņiem piedzima meita Jeļena, kuru līdz pilngadībai mediķi apskatīja katru nedēļu.

1965. gadā bija ieplānots palaist «Voshod» ar trīs kosmonautiem uz

borta. Ludmilai Tokovai un viņas vīram — kuģa komandierim — vajadzēja izdarīt neiedomājamu eksperimentu: ieņemt bērnu kosmosā. Taču šis lidojums nenotika. Koroļovs nomira, par viņa pēcteci kļuva Gluško, kas pārtrauca seksuāli kosmisko eiforiju.

Jauni eksperimenti atsākās tikai 1973. gadā. Ar spermas iegūšanu kosmosā nodarbojās Kļimuks un Ļebedevs. Noskaidrojās, ka cilvēka dzīvībai kosmosā nav iespējams aizsākties, neradot mākslīgo gravitāciju. Spermatozoīdi «uzvedās» sliktāk nekā alkoholiskās saindēšanās gadījumā, samazinājās to kustīgums. Nav brīnums, ka saldētā sperma, kas tika nogādāta uz Zemes un implantēta kosmonautu sievām, nedeva vēlamo rezultātu.

S.Savickas lidojums 1982. gadā, O.Atjakova pētījumi 1984. gadā parādīja ārējo faktoru ietekmi uz libido un organisma reprodūktīvajām funkcijām pēc atgriešanās uz Zemes.

Amerikāņi šādiem eksperimentiem izmantoja mākslīgās gravitācijas ierīci «Rockwell». Pirmo dzimumaktu kosmosā 1984. gadā izdarīja Džudīte Reznika un Roberts Maleins. Uz aeronautu ķermeņiem saliktie adapteri pārraidīja informācijas magabaitus.

— Tūdaļ pēc nolaišanās Rezniku nogādāja aviobāzes «Edwards» hospitālī, — atceras Karens Smits, biologs, kas piedalījās misijas 41-D vadībā. — Veselības stāvoklis strauji pasliktinājās, sevi lika manīt seksuālais stress un pārslodzes. Džudīte slimnīcā pavadīja divus mēnešus. Kosmosa «nedarbi» negatīvi ietekmēja sievietes organismu. Tāpēc NASA vadība pieprasīja pārtraukt bioloģiskos pētījumus līdz neveiksmes cēloņu noskaidrošanai.

Vēl mazliet informācija pārdomām. Pēc amerikāņu datiem, dzimumfunkciju traucējumi vīriešiem astronautiem rodas 63% gadījumu, sievietēm — 80%. Tikai 10% astronautu precējās pēc lidojuma, 28% šķīrušies. Neviens no astoņām kosmosā pabijušām amerikānietēm nav dzemdējusi.

Vladimirs Zalužnijs

No izdevuma
«Na graņi ņevozmožnogo»

FIRMA

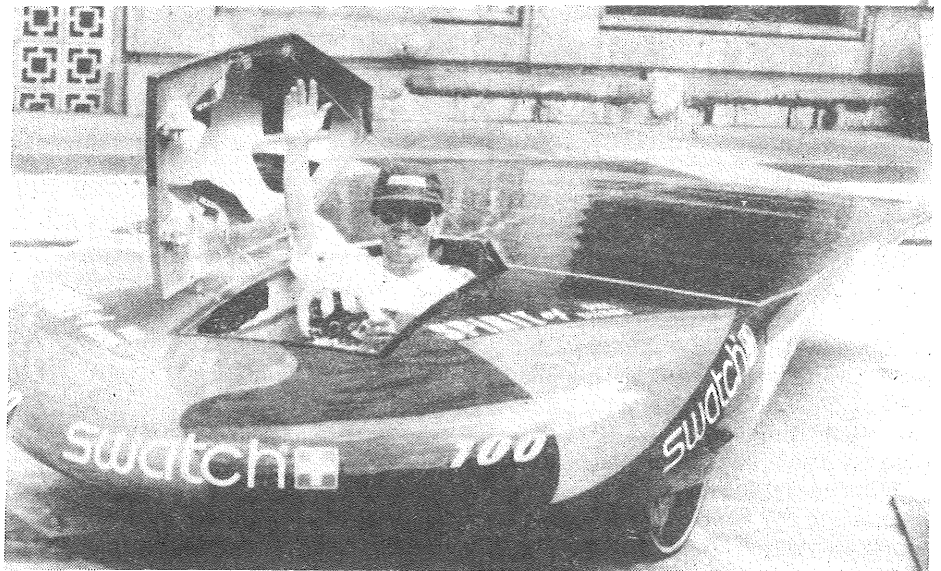
IEPĒRK

krāsainos metālus,
to atlikumus
un lūžņus.

Telefons Rīgā 378488
no plkst. 9 līdz 18.

Tā ceļā no Madrides uz Sevilu salūtēja garāmgājējiem viens no inženieriem konstruktoriem, kas uzbūvējuši automobili, kurš darbojas ar saules enerģiju. Viņš uzskata, ka šīs klases automobiļi ir pasaulē visātrākie starp elektromobiļiem (sasniež 150 km/st. lielu ātrumu).

EFE-ITAR-TASS foto

Televīzijas programma

Piektdiena, 31. jūlijs

LATVIJAS TV I

9.55 Olimpiskās spēles...
18.00 Ziņas. 18.10 Reklāma.
18.15 T.Ķeniņš. Simfonisks prologs «Godam un brīvībai». 18.30 Soli pa solim. 18.55 Rokopera. I.Kalniņš. «Ei, jūs turl!» 19.35 Globuss. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.15 Sludinājumi. 21.20 Dok. filma «Dānija. Bornhōlma.» 21.50 Raidījumu programma. 21.55 Dejo Inese Dumpe. 22.10 Olimpisko spēļu dienasgrāmata. 22.55 Nakts ziņas. 23.40 Nepieradinātās Modes asamblejas dienasgrāmata. 24.00 Olimpiskās spēles.

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņas.

OSTANKINAS TV

17.55 «Melnā skaistuliņa piedzīvojumi». 3.sēr. 18.20 Kas ir kopā ar mums? 18.40 Olimpisko spēļu dienasgrāmata. 18.50 «Brīnumu lauks». 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Olimpiskās spēles. Pār-

Sestdiena, 1. augusts

LATVIJAS TV I

8.45 Kristīgā pasaule. 9.00 Olimpiskās spēles. 10.30 Kārumnieks. 10.45 Skaistumam un veselībai. 11.45 Dažādu tautu pasakas stāsta aktrise M.Deķe. 12.00 Globuss. 18.00 «Mūsu pašus». Pāde. 18.45 A.Eglītis «Svešais cirvis cērt un cērt...» 19.30 Mūsdienu Lielbritānijā: EXPO - 92. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sludinājumi. 21.05 Mākslas filma «Par mīlestību pašlaik nerunāsim». 22.35 Raidījumu programma. 22.40 Olimpisko spēļu dienasgrāma-

traukumā ap 23.00 Latvijas TV II: Ziņas. Sludinājumi. 1.45 Mākslas filma «Nakts vizīte».

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis 7.20 Reklāma. 7.30 Lietišķu cilvēku laiks. 8.00 Studija «Nota Bene». 8.40 Mājas klubs. 8.55 Kabarē «Nieki». 9.55 Olimpiskās spēles. 12.55 Izklaidējoša programma. 13.00 Vēstis. 13.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 15.00 TV birža. 15.50 Vēstule no Jaltas. 16.30 Ziņas bērniem. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Atspulgs. 17.45 Kungi - biedri. 18.00 Baltā vārna. 18.45 Programma «Eks». 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Olimpiskās spēles. Peldēšana. 20.00 Hrono. 20.30 Olimpiskās spēles. Riteņbraukšana. 21.00 K - 2 piedāvā... 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Izklaidējoša programma. 22.25 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 22.55 Olimpiskās spēles. 24.00 K - 2 piedāvā...

ta. 23.25 Spēlē Rīgas mežragu sekstets. 23.40 Nepieradinātās Modes asamblejas dienasgrāmata. 24.00 Olimpiskās spēles.

OSTANKINAS TV

14.00 Ziņas. 14.20 Raidījumu programma. 14.25 Mazā Muka piedzīvojumi 15.30 Dzīvnieku pasaule. 16.10 Sappojot par Sahmatovu... 16.55 «Biūte Maija». 17.20 Laimīgs gaidījums. 18.25 Mākslas filma «Etīdes par Vrubelu». 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Vasaras Olimpiskās spēles Barselonā. Pārtraukumā ap 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Irkutskas TV filmu programma. 8.00 Basketbola apskats. NBA. 8.30 Retro koncerts. 9.10 Krievijas ceļojumu birojs. 9.55 Olimpisko spēļu dienasgrāmata. Vieglatlētika. Peldēšana. Riteņbraukšana. 12.55 Izklaidējoša programma. 13.00 Vēstis. 13.20 Mākslas filma «Vienīgā». 14.55 Burda Moden piedāvā... 15.25 Un sadzirdēšu jūs... 15.55 Krievija un pasaule. 16.25 Tikšanās ar aktrisi S.Nemoļajevu un aktieriem

Svētdiena, 2. augusts

LATVIJAS TV I

9.00 Ziemeļvalstu ērģelmūzika. 9.25 Olimpiskās spēles. 10.55 Svētceļojums uz Aglonu. 17.55 I.Slucka «Pasta kariete». 19.00 Ēriks Bergmans. «Partitūra». 19.30 Starptautiska spēle futbolā. Latvija - Sirija. 2.puslaiks. 20.15 Miedzīņš nāk... 20.30 Panorāma. 21.00 Sludinājumi. 21.05 Olimpisko spēļu dienasgrāmata. 21.55 Raidījumu programma. 22.00 Nepieradinātās Modes asamblejas dienasgrāmata. 22.15 «Genesis» - «We Can't Dance Tour». Grupas koncerts pasaules turnejas ietvaros. Pārtraide no Anglijas. 0.50 Olimpiskās spēles.

OSTANKINAS TV

8.00 Rīta agrumā. 8.40 Viss iespējams. 9.10 Rīta zvaigzne. 10.00 Dok. filmas «Serafims Sarovskis». «Atgriešanās». 10.50 Olimpiskās spēles. 12.30 Vāravīksne. Mūsdienu Jamaika. 12.55 Kinoafiša. 13.10 TV dok. filma «Savvaļas rezervāti». 10. filma. 13.25 Mākslas filma «Marks un Sofija». 10. filma. 14.00 Ziņas. 14.15 Raidījumu programma. 14.20 Olimpisko spēļu dienasgrāmata. 15.30 Ceļotāju klubs. 16.15 Iknēdejas starptautiskā programma «Panorāma». 16.55 V.Disnejs pie-

— tēvu un dēlu Lazareviem. 17.10 Krievijas parlamenta vēstnesis. 17.25 Mākslas filma «Vientuļa sievietē vēlas iepazīties». 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Olimpiskās spēles. Vieglatlētika. Vingrošana sievietēm. 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Izklaidējoša sporta programma. 22.25 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 22.55 Olimpiskās spēles. Džudo. Vingrošana sievietēm.

dāvā... 17.45 Ziņas. 18.00 Dok. filma «Krievu laime». 19.00 Mākslas filma «Sedevru mednieki». 20.00 Nedēļas notikumu apskats. 20.45 Olimpiskās spēles. 23.00 Ziņas.

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.20 Multiplikācijas filma. 7.30 Pasaules meistarsacīkstes basketbolā NBA profesionāļu komandām. 8.30 Gribat - ticiet! 9.00 Grāmatu grāmata. 23.sēr. 9.25 Re, kur viņi... 9.55 Olimpisko spēļu dienasgrāmata. Riteņbraukšana. Vieglatlētika. Volejbols. Teniss. Pārtraukumā - 12.55 - Izklaidējoša sporta programma. Vēstis. 15.20 Krievijas TV teātris. 16.25 TV viktorīna «Laiques likoči». 17.05 Nezināmais Burkovs. Vēstules draugam. 17.55 Vakars ar S.Šarovu. 18.25 Muzikāli izklaidējoša programma. 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Dzied Larisa Truhina. 19.45 Krievijas ārlietu ministrs A.Kozirevs radiostacijā «Eho Moskvi». 20.25 Mūzika pēsi stīlā. 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Izklaidējoša programma. 22.25 Vasaras Olimpiskās spēles. Džudo. Vieglatlētika. Peldēšana. Basketbols vīriešu komandām.

Policijas hronika

◆ No 22. līdz 27. jūlijam

• 22. jūlijs. Ar grieztu brūci vaigā Preiļu slimnīcā uzņemta A.N. no Rožkalnu pagasta. Livānieša V.L. dārzā no siltumnīcas noplēsta plēve. Preiļos, Rēzeknes ielā kādā dzīvoklī atklāts G.B. liķis, materiāli par šo gadījumu nodoti prokuratūrai. Livānietis R.C. sarīkojis ģimenes skandālu. Saņemti iesniegumi par vairākiem citiem ģimenes skandāliem. Apzagts pagrabs Preiļos, Rancāna ielā 4-20. Izdarīta ielaušanās 40. veikalā, Dubnā, aiznestas rūpniecības un pārtikas preces. Preiļos, Liepu ielā 21-2 no dzīvokļa pazuduši 3500 rubļi un divi zelta gredzeni. Jersikas pagasta Oškalnu iedzīvotājs E.P. ziņojis, ka pazuduši 15 kubikmetri balķu.

• 24. jūlijs. Centrālajā rajona slimnīcā ar galvaskausa traumū ievietots Preiļu iedzīvotājs N.L. Saņemts iesniegums no preiļietes J.P. par to, ka viņu piekāvis padēls. T.K. ziņojis, ka 21. jūlijā Viļņā tirgū viņai nozagta pase un 5000 rubļu. Materiāls nosūtīts Viļņas policijai. No apsardzes pulsts saņemts ziņojums, ka 22 jūlijā no P.C. atņemti 10 litri Livānu stikla fabrikā nozagta benzīna. Iekļūts veikalā, kurš atrodas Rožkalnu pagastā, un nozagtas pārtikas preces, alkoholiskie dzērieni, «Dihlofoss». Laika periodā no 23. līdz 24. jūlijam livānietei H.K. no istabas kopmītnēs Livānos, Rīgas ielā 26/28-508 pazuduši 4000 rubļu.

• 25. jūlijs. Saunas pagasta Anspokos uz lauka atrasts J.C. liķis. Materiāli nodoti rajona prokuratūrai. Rušonas ezerā noslīcis V.G. no Preiļiem. Preiļietis K.A. piekāvis sievu. Paju sabiedrībā «Agļona» naftas bāzē aizturēts P.K., kurš zaga dīzeļdegvielu.

• No 24. līdz 27. jūlijam zemnieku saimniecībā «Jaunagļona» no noliktavas telpu durvīm norautas četras atslēgas un pazudušas 20 kastes iebiezinātā piena.

• Minētajā laika posmā ne diena nav pagājusi bez velosipēdu un citu priekšmetu zādzībām. Velosipēdi zagti no visām iespējamām vietām, arī no kāpņu telpām. Notikuši daži automašīnu aizbraukšanas mēģinājumi, naudas izkrāpšanas gadījumi.

Paju sabiedrības «Gaisma» valde
paziņo, ka 1992. gada 7. augustā plkst. 10.00
notiks paju biedru sapulce.
Ierasties paju biedriem.

1992. gada 1. augustā no
plkst. 10.00 līdz 15. 00 Preiļu
viesnīcas
20l. numurā

FIRMA IEPIRKS

no iedzīvotājiem

**ordeņus, medaļas, sudraba
un zelta izstrādājumus,**
kuriem piemīt numismātiska
vērtība.

Pašvaldības uzņēmums «NOVADNIEKS»

izmantojot datorsalikumu,
izgatavo vizītkartes,
ielūgumus, firmu veidlapas.

Uzziņas: Preiļos, Agļonas ielā 1.
Tel. 21759.

SIA «SILS»

Livānu iedzīvotājiem
realizē malku.

Tel. uzziņām 43893.

Manu dzīves pavedienu
Vairs nevienam nesasiet.
Klusi, klusi skani, dziesma,
Lēni mani pavadiet.
Izsakām dziļu līdzjūtību Ludvīgas
PUDĀNES piederīgajiem sakarā ar
viņas nāvi.
Paju sabiedrības «Vanagi» kolektīvs

Izsakām visdziļāko līdzjūtību mūsu
darbiniecēm Emmaī Pakšānei un Olgai
Sproģei sakarā ar DĒLA un BRĀĻA
pāragro nāvi.
Kažokādu ceha «Elektra» kolektīvs

Viens mūžs ir pēkšņi iris
Un otra nebūs vairs...
Skumju brīdī esam kopā ar Annu
Rivču, BRĀĻI smilšu kalniņā guldot.
Silajāņu pagasta valde
un darba biedri

👉 Pārdod

motociklu «Jawa-350». Tel. 21600;

* * *

jaunus trīskorpusu arklus, vienrindu
kartupeļu racējus, 3-5 rindu vagotājus,
kultivatoru K-2,8. Tel. 12249;

* * *

darba zirgu. Preiļos, Daugavpils ielā
7 dz. 4;

* * *

motociklu «Jawa-350-634» ar blakus-
vāģi. Zvanīt vakaros pēc 22.00 pa tel.
21448;

* * *

divas grūsnas teles, divkorpusu arklus.
Tel. 23947;

* * *

garāžu. Tel. 21896.

👉 Izīrē

dzīvokli Preiļos. Tel. 21896

Pēc balta ceļa — skuju taka,
No ilgu pils — uz klusu māju.

J.Jaunsudrabiņš

Izsakām dziļu līdzjūtību Jāzepam
Plivdam, SIEVU smiltājā izvadot.

Preiļu rajona ugunsdzēsēju
glābšanas dienesta kolektīvs

Manu dzīves pavedienu
Vairs nevienam nasasiet.
Klusi, klusi skani, dziesma,
Lēni mani pavadiet.

Izsakām līdzjūtību piederīgajiem,
Genovefu PLIVDU smiltājā izvadot.

Mājas kaimiņi

Обо мне горюйте,
да не очень
Не печальтесь, что я мало жил.
Я вам оставляю дни и ночи,
Небо, землю, — все, что я люблю.

Е.Васильев

Выражаем глубокое соболезнование
родным и близким в связи со
смертью ПАКШАИНА Волдемара
Артуровича.

Коллектив АТП РПДТ.

NOVADNIEKS

IZDOD PREIĻU RAJONA PAŠVALDĪBAS UZNĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: LV 5301, Preiļos, Agļonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169
REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Reģistrā-
cijas apliecība № 0091.
Sludinājumus pieņem uzņēmuma grāmat-
vedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no
plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils ti-
pogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1.
Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Pas. 6192
Metiens 6192 eksemplāri.